

Svetová obchodná organizácia

Oficiálny názov: World Trade Organization (WTO)

Sídlo: Ženeva

Počet členov: 145 (31.10.2002)

Dátum vzniku: 1. 1. 1995

Dátum vstupu SR: 1995

Webovská stránka WTO: www.wto.org

Predmet činnosti:

WTO poskytuje spoločný inštitucionálny rámec pre uskutočnenie obchodných vzťahov medzi členmi podľa dohôd, ktoré sú prílohou k Dohode o zriadení WTO a tvoria ich neoddeliteľnú súčasť. Založením WTO sa vytvoril priestor pre vzájomné rokovania medzi členmi tejto organizácie k problematike jednotlivých obchodných dohôd a k záverom prijatých na ministerských konferenciách. WTO úzko spolupracuje s MMF, Svetovou bankou a inými organizáciami.

Členstvo SR:

SR sa stala zmluvnou stranou Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT- General Agreement on Tariffs and Trade) od 1.1.1993, Protokolom o prístupe SR ku GATT. Týmto prevzala ako jeden z nástupníckych štátov po bývalej ČSFR všetky práva a záväzky voči zmluvným stranám GATT od roku 1948, t.j. od vstupu bývalej ČSR ku GATT. Záverečný dokument Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní (1994) obsahuje Dohodu o zriadení WTO a SR sa stala od 1.1.1995 pôvodným členom WTO.

Z členstva vo WTO vyplýva povinnosť dodržiavať v medzinárodnom obchode a pri riadení zahraničnoobchodnej politiky štátu princípy, postupy ako aj záväzky uvedené v dohodách a dohovoroch platných v rámci tejto svetovej organizácie.

Svetová obchodná organizácia WTO vznikla na základe Záverečného dokumentu Uruguajského kola GATT 1.1.1995. K 31.10.2002 mala 145 členov (predstavujúcich približne 95% svetového obchodu) a ďalších 27 krajín má záujem o vstup. Cieľom organizácie je prostredníctvom odstraňovania tarifných a netarifných prekážok medzinárodného obchodu podporiť rast blahobytu a životnej úrovne v jednotlivých členských krajinách WTO. V centre záujmu stojí tovar, služby, duševné vlastníctvo, elektronický obchod, informačné technológie, ...

Vďaka neutíchajúcej liberalizácii medzinárodného obchodu v rámci WTO, jej predchodkyne GATT a regionálnych obchodných dohôd vzrástol svetový obchod v rokoch 1950-1999 objemovo takmer 20-násobne, zatiaľ čo svetový HDP vzrástol "iba" 6-násobne. Dochádza k podstatnému zlepšeniu prístupu na svetové trhy s priemyselnými a poľnohospodárskymi výrobkami v dôsledku rozsiahleho zníženia ciel, subvencií a domácich podpôr. Sprísnenými pravidlami pre používanie necolných prekážok sa zlepšuje ochrana práv duševného vlastníctva a aplikovaním dohody v oblasti služieb sa vytvára stabilné obchodné prostredie. V rámci systému na riešenie sporov boli stanovené presné časové rozvrhy. Bol vybudovaný systém preskúmania obchodných politík, ktorý za prítomnosti neustranných expertov analyzuje dodržiavanie pravidiel a záväzkov jednotlivých členských krajín WTO, čím sa napomáha rozvoju prehľadnosti a predvídateľnosti multilaterálneho obchodného systému.

WTO má za cieľ podporovať hladko prebiehajúci, slobodný a transparentný medzinárodný obchod.

Na dosiahnutie tohto cieľa WTO využíva nasledovné princípy:

1. princíp nediskriminácie

- a. doložka najvyšších výhod - všetky výhody, prednosti, výsady alebo oslobodenia poskytnuté ktorýmkoľvek členom akémukoľvek výrobku pochádzajúcemu z ktorejkoľvek krajiny, alebo tam určenému, budú ihneď a bezpodmienečne priznané rovnakému výrobku pochádzajúcemu z územia všetkých ostatných členov alebo tam určenému. Sú povolené aj výnimky (colné únie, pásma voľného obchodu, kabotážna plavba, malý pohraničný styk a Všeobecný systém colných preferencií), musia však byť splnené prísne podmienky.
- b. doložka národného režimu - povinnosť krajiny poskytnúť tovaru, službám a duševnému vlastníctvu pochádzajúcemu z iných zmluvných krajín nie menej výhodné

zaobchádzanie, aké požíva tovar, služby a duševné vlastníctvo pochádzajúce z domácej ekonomiky.

2. princíp transparentnosti, predvídateľnosti, notifikácie - povinnosť krajiny oznamovať ostatným členským krajinám všetky platné a plánované právne a legislatívne úpravy, ktoré súvisia s obchodom
3. princíp zlepšenia zapojenia rozvojových a najmenej rozvinutých krajín do medzinárodnej delby práce formou dlhších prechodných období, zvýhodneného colného režimu, ...
4. systém preskúmania obchodných politík v pravidelných intervaloch
5. systém riešenia sporov podľa presne stanoveného časového harmonogramu
6. spolupráca s ďalšími medzinárodnými organizáciami (WIPO, UNCTAD, ITC, WIPO, IMF, IBRD, FAO, ILO, ...)

Rozhodnutia WTO sú prijímané konsenzom, t.j. rozhodnutie je prijaté, pokiaľ žiaden člen formálne nenamieta. Za istých okolností je možný aj väčšinový súhlas, ale dosiaľ táto možnosť nebola využitá.

V SR je na základe Kompetenčného zákona zodpovedné zastupovaním záujmov SR a jej reprezentáciou na pôde WTO Ministerstvo hospodárstva SR. Slovenská republika má na Stálej misii SR pri OSN a ostatných medzinárodných organizáciách v Ženeve svojich predstaviteľov, ktorí sa zúčastňujú na práci jednotlivých rád a výborov a ktorí tam pomáhajú presadzovať záujmy Slovenskej republiky.

Hoci spoluprácu s WTO zastrešuje Ministerstvo hospodárstva SR, v mnohých oblastiach MH SR úzko spolupracuje aj s ostatnými orgánmi štátnej správy, ako napríklad s MZV SR, s MF SR (v prípade dovoznej prirážky a ciel), s Ministerstvom pôdohospodárstva SR, MDPT SR (v oblasti služieb, ITA..), MVR SR, Ministerstvom životného prostredia SR, Úradom priemyselného vlastníctva, Úradom pre verejné obstarávanie, Protimonopolným úradom SR, Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo.